

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id euidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhöz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dóhánytűzcsőben.

A székesfejérvári kath. körök közgyűlése.

Rég láttuk városunkban a katolikus szellemnek oly imponáns s minden tekintetben kiemelkedő nyilvánulását, mint a milyen tegnap a belvárosi kath. kör új helyiségében az öt kath. kör együttes közgyűlése alkalmával lefolyt. Nemcsak a tagok érdeklődése volt imponáns, a kik dr. Városv Gyula megyéspüspökkel, a kör védnökével élükön, ugy világiak, mint egyháziak feltűnően nagy számmal jelentek meg, hanem az elhangzott beszédek, — különösen ifj. Zichy János gróf elnöki megnyitója oly magas nívón állottak — hogy nálunk is, sőt országszerte mindentűt kell, hogy méltó figyelmét keltsek.

A közgyűlést megelőzőleg Streit Ferenc pápai káplán a szent ferenciek temetőjében szent misét olvasott, mely után a tagok a kör nagyszobájába gyülekeztek. 11 órakor ifj. Zichy János gróf a következő nagyjelentőségű beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tisztelt közgyűlés!

Végtelenül nagy örömmre szolgál személyesen megnyitni a székesfejérvári belvárosi Katolikus Kör közgyűlését ma, midőn legelőször gyűlünk össze ez alkalommal ezen épületben, mely létét a székesfejérvári és megyei katolikusok lelkesedésének köszönheti.

Valóban emléke, monumentuma marad ezen, ma már tulajdonukat képező épület azon katolikus szellemnek, mely még néhány évvel ezelőtt ugy szólván nem is létezett és ma már életerejének tudatában köből alkotott magának otthont, melyben élni, fejlődni és alkotni akar.

Az a lelkesedés, mely ez otthont alkotta, egy elemi erővel bíró tényezővé vált, testet alkotott, melynek nagy szerepe jut első sorban e város társadalmi életében.

A katolikus körök megalapítása és fentartása t. közgyűlés nem politika, nem is politikai érdekek szolgálása, hanem egy társadalmi és állami szükséglet kielégítése.

Néhány évtizeddel ezelőtt még senki sem érezte ezen szükségletet, nem vette észre senki sem, hogy hazánkban az önálló állami lét megalkotása és fentartása nagy küzdelemben, mennyire elhanyagolták a társadalmi-erkölcsök kultuszát, mennyire nem volt társadalmi élet aethikai tekintetben, és mennyire elvesztett a társadalom tagjait egymáshoz fűző azon erkölcsi erő, mely nélkül nem létezik egészséges társadalom.

Megalkottuk az egységes nemzeti államot és egyuttal zülleni hagytuk annak támaszát képező társadalmat azáltal, hogy nem gondoskodtunk számára megfelelő erkölcsi alapról.

Belátván ezt gondoskodnunk kellett

tehát tisztelt közgyűlés arról, hogy a társadalom momentális épületének megfelelő fundamentumot teremtsünk.

Nekünk katolikusoknak, t. közgyűlés, nem kellett messze távolban keresnünk, hiszen vallásunk aethikája az, mely a *változhatatlan morált* praedikálja, rögtön felfogtuk azt, hogy a mi valláserkölcsi felfogásunk az a szikla, melyre építeni lehet, melyre építeni kell.

Nem a felekezetiesség tehát, hanem a kötelességérzetre alapított célszerűség szempontja az, mely első sorban nekünk katolikusoknak parancsolja a valláserkölcsi alapon való társadalmi szervezkedést.

És ezen szervezkedés által t. uraim, két célt érünk el; az egyik: hogy az ideális, az abszolút erkölcsből, tehát ha szabad ugy mondanom, a legmegbízhatóbb anyagból alkotunk alapépítményt társadalmi életünknek, a másik: hogy egyesítjük a katolikusok anyagi és erkölcsi erejét a modern hitetlen vallás-ellenes vallás-erkölcsnélküli szellem leküzdésére.

A katolikus körök együttvéve tehát egy bástya szerepét is vannak hivatva játszani, mely bástya a társadalom ereje által megőrzi az állami élet erkölcsi tartalmát is, mely a modern felfogás lazaságánál fogva, már már veszendőbe is ment.

T. közgyűlés!

Soha sem éreztük jobban a vallás tanai alaposabb megvédésének szükségességét mint ma, midőn a gonoszság titka abban rejlik, hogy miként lehet egy vallásnélküli morál által hitet és vallást aláásni.

És e védelemre annyival inkább kell szervezkednünk, mert midőn a gonoszság hitet és vallást akar aláásni, önkénytelenül, egyuttal kiöli a társadalomnak egyedüli alapját, az abszolút erkölcsöt, mert a harc első sorban a katolikus életmód és a katolikus erkölcs ellen van irányítva.

Ezzel a támadással szemben ismét csak a katolikus szervezkedés ad erőt azért, mert ez a legnagyobb ellentálló képességet képes kifejteni, azért, mert azok szervezkednek itt, kik ellen első sorban van intézve a támadás.

De hogy e szervezkedés betetőzhető legyen, szükség van egy meggyőződéssel teljes vallásosságra, mely erejének és igazságának tudatában sem nem agresszív, sem nem intoleráns, egy szilárd erkölcsi érzésre, mely nem alkuszik, egy tántoríthatlan lelkiismeretre, mely első sorban önmagát fegyelmezi, szükség van erre azért, hogy a fenyegető viharok esetén a nagy erényeken végkép megtörhessenek.

Kell, hogy az egyház, mint *legfőbb*

tekintély tisztelete újra uralkodóvá váljék a társadalomban — ismétlem, nem felekezeti érdekek szempontjából, hanem azért, hogy a legszilárdabb valláserkölcs ismét feltehesse ragyogó koronáját.

T. Uraim!

Az a materialistikus világnézet, mely ma a társadalom fundamentuma gyanánt gerálja magát, csak konvencionális erkölcsöket teremthet, melyek változnak a korról, annak felfogásával, az uralkodó szellemmel, a melyek nem bírják ki a társadalom terhét, midőn arról van szó, hogy az viszont az államnak legyen támasza. Az államok támasza a társadalom vallás-erkölcsé, melynek gyöngye a katolikus valláserkölcs azért, mert változhatatlan, változhatatlan pedig azért, mert isteni dögman nyugszik.

T. közgyűlés!

A társadalmi katasztrófákban, — melyek az államok összeomlásának előjelei — sokszor elmerült a tudomány, elmerült az erkölcsnélküli bölcsészet, erős és tántoríthatatlan csak az egyedül üdvözítő hit erkölcsstana volt mindig, ez vezette ki és fogja kivezetni mindenkor az emberiséget a sötétségből, mindig fen fogja tartani a társadalmakat, a míg legalább annak egyes frakciói hozzá ragaszkodni tudnak.

Ne higgyék tehát t. uraim, hogy ilyen kath. társadalmi kör fentartása és fejlesztése csak lokális érdek, oh nem, sokkal messzebb kiható, sokkal tágabb térre terjedő hivatása van ily köröknek, mint annak a városnak falai, melyek közt létrejöttek.

Mi, kik látszólag itt csak egy zászlót tartunk, tényleg részei vagyunk annak a nagy hadseregnek, mely Magyarország társadalmát a katolikus erkölcsi felfogás alapján fogja ujja teremteni.

Midőn tehát arra kérem önöket t. uraim, hogy ne szűkkeblűen, ne elfogultan, hanem a legmagasabb szempontból fogják fel ennek az aránylag jelentéktelen körnek is, társadalmi feladatát; Isten áldását kérem eházra, önökre, buzgó törekvéseinkre és a közgyűlést ezennel megnyitom.

Zugó éljenzés és taps fogadta a kitűnő beszédet, mely után *Dornis István*, a Kör titkára olvasta fel eszmékben gazdag titkári jelentését, melyet azonban sajnálatunkra helyszüke miatt csak lapunk legközelebbi számában tehetünk közzé.

A pénztárosi jelentés 3618 kor. 53 f. bevételről és 3389 kor. 39 f. kiadásról számol be. A számvizsgálók: Almásy János, Klökner József és Rupp Kálmán véleménye alapján a közgyűlés Kégl Miklós pénztárosnak megadta a főmentvényt. A jövő évre 3015 kor. 83 f. bevétel és

Mai lapunk 4 oldal.

2820 kór. kiadást irányított elő a közgyűlés. Számvizsgálóknak a jövő évre Klokner József, Rupp Kálmán és Vida Pál költöttek ki.

A tisztikar a következőképp egészítettett ki: Egyházi elnök: Mayer Károly; igazgató: Kégl Miklós; pénztáros: Ifj. Almássy János; ellenőr: Streit Ferenc; jegyző: Angeli István; könyvtáros: dr. Kneifel Ferenc.

Ifj. Zichy János gróf elnök a legteljesebb elismeréssel adózik Gremperger István apátkanonoknak, a ki ott állott a Kór bölcsőjénél s odaadó gondnal és szeretettel ápolta annak érdekeit s most egészségi állapotára hivatkozva lemond mindenkor lelkiismerettel betöltött állásáról. Egyszerűmínd fölkérte Németh Vince, Keczan Izidor, Tury Antal, Pénzes Imre és Kostyelik Ferenc tagokat, hogy nála megjelenvén a Kór el nem muló halálját tolmácsolják a távozó elnöknek.

Helyébe a választmány indítványára egyhangu lelkesedéssel Mayer Károly apátkanonokot választotta meg a közgyűlés, a ki megnyitoul a következő beszédet mondotta:

Méltóságos és tőtisztelendő Püspök ur!

Méltóságos Gróf Elnök ur!

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Mély köszönetemet s szívem teljes háliját fejezem ki a kath. kór közgyűlése előtt csekélységem iránt tanusított azon megtisztelő bizalomért, melylyel a t. közgyűlés az egyházi-elnök tisztségét reám ruházni kegyesen elhatározta.

A bizalomnak e megnyilatkozása kényszerít engemet arra, hogy őszintén kifejezzem én is azon érzelmemet, mely e pillanatban engemet nemcsak ellep, de egészen uralkodik is rajtam. — Megvallom őszintén, ez az aggodalomnak az érzete: azon jogos aggodalomé, mely a fontos, magasztos célok világos meglátása mellett, egyúttal a megkívántató eszközök hiányos, fogyatékos voltát is észreveszi; s önkénytelenül magamra gondolok, midőn korommal és fizikumom nyomorúságaival természetesen együttjáró gyengeségemet látom kiszemelve arra, hogy a kath. kór fontos élettevékenységét erélytel és eredménytel segítsen magasztos céljának megközelítéséhez!

Midőn a kath. körök élettevékenységét fontosnak, célját pedig magasztosnak mondom: méltán kérhető tőlem bárki, miben látom én e fontosságot és milyennek tekintem én e célt?

M. t. közgyűlés! Előttünk katolikusok előtt egészen tudvalévő dolog az, — s ezt mi egész nyíltsággal ki is szoktuk fejezni, hogy mi a kath. körök intézményében csak egy kényszerhelyzetet látunk, mely a katolicizmus magasztos fogalmával s ennek mindent átható szellemével — ha ellentétben nincs is — de e fogalmat teljesen nem fedi, e szellemet egészen ki nem elégítheti.

E védekező, kényszerhelyzetbe sodort bennünket egy tendentiosus irány, egy folytonosan is, erőszakosan is teljes érvényesülésre törekvő elv, melynek végdiadala pedig — felfogásunk szerint, különösen a mi magyar viszonyaink között — nemzeti létünknek végenyésétet vonná maga után.

Ez az ugynevezett „jogpositivizmusnak“ elve és iránya azon „jogpositivizmusé“, mely végeredményében nem másra törekszik, mint a természetjog örök törvénye-

nek végképpen való megsemmisítésére, ha t. i. ez egyáltalában lehető volna.

Tudjuk, hogy ez lehetetlen és végképpen be nem következhetik, mert az isteni gondviselés az ember természetében elég garantált nyújtott az értelmével és szabad akarral bíró teremtménynek arra, hogy mindkét tehetségének éber, vagy öntudatra ébredt alkalmazásával benne az emberi természet legnagyobb ellenségét megállassa; de másrészt az is tagadhatatlan hogy érzelmünknek gyengeségei s akaratunknak gyarlóságai éppen elégségesek is arra, hogy az ilyféle káros következményrel járó elv, ha mint tisztán érzelmi tévedés lép fel, ezen gyengeségek felett egyelőre uralmát gyakorolhassa. — S ezt meg is teszi.

Mert mit látunk?

Azt látjuk, hogy ezen egyoldalú és közös elv, a jogfejlődést mindenkor oda, és úgy irányítja, hogy ma már a jogfejlődésnek minden mozzanata, a jogfejlődésnek minden stádiuma egyébről sem tesz tanúságot, mint azon gyaszos törekvésről, hogy lépésről-lépésre, nyomról-nyomra letérölje magáról, elhomályosítsa önmagán a természetörvénynek azon magasztos, felséges, sőt isteni dicsőségait, a melyek pedig — kell — hogy minden pozitív törvénynek a homlokán ragyogjanak!

Ezen irány szülte T. közgyűlés! ama társadalmi züllést, azt a korunkat jellemző, kuszált, társadalmi zültságot is, mely természetesen a nemzeti erőnek benulását vonta maga után.

Mi katolikusok, kik felismertük e nagy és káros értelmi tévedést, kik felértük azt is, hogy ha az ilyen elméleti tévedések az értelemben a gondolatok revolúcióját egyszer megszülik, hogy ez alkotás nem marad a fejben, hanem káros sőt utálatos következményeivel ki megy az utca közepére: ellene szervezkedtünk és létre jötték a katolikus körök.

Am de az eszközök, melyek a kath. körök rendelkezésére állanak, nagyon is hiányosak. A leghathatalmasabb eszközt: a politikai pártfogalást a katolikus körök, a mint azt a kór t. titkára az éppen most felolvasott, s remekül fogalmazott jelentésében is bővebben kifejtette — nem veszik igénybe, ha a kath. jelzőhöz hívek. Nem is vehetik igénybe, sőt tagjainak politikai meggyőződését soha nem veszi igénybe a katolicizmus, sőt alapszabályainkban ez ellen egyenesen tiltakozunk is. Marad a társadalmi élet, ennek sokágu érintkezései, a kath. vallás erkölcsi szellem ápolásának sokféle módja, a közművelődés, az összetartás öregbítése, s több ilyféle erkölcsi eszközök, melyek fontosak ugyan, de valószínűs tényezőkké csak akkor válnak, ha az eleven szellemi és egyleti élet, ha a lankadatlan buzgóság és az erős, meleg érdeklődés ezen erkölcsi utak, módok, és tevékenységek közé ügyesen beilleszteni képes a szorzás jelét s ezeket valódi tényezőkké alakítja át.

En, tisztelt közgyűlés, a kath. körök életrekellett az isteni gondviselés providenciális kegyelem-jelének tekintem; én bízom azon meleg és napról-napra növekedő érdeklődésben, melyet a kath. kór maga iránt felkelteni képes volt; én reményem azt is, hogy ezen fokozódó érdeklődés előbb-utóbb

meg fogja valósítani azon forró óhajunkat is, hogy e központi kath. ház, melyben a kath. kór már is kellemes otthonnal bír, ki fog bővülni egy, a hángversények, egyéb előadások sőt az egész intelligens társadalom igényeinek, mindenben megfelelő diszterennével is.

E reménnyel eltelve, csekély erőmnek tudata mellett is, szívesen elvállalom az egyházi elnökséget, s midőn utjonan választott vagy választandó tisztársaim nevében is forró köszönetet mondom a közgyűlésnek, az Isten bőséges áldását kérem a kór társadalmi életére és a kath. kór minden tagjára. Az Isten áldása kisérje mindenkor a kór tevékenységét, hogy ez a kath. hithez való rendületlen hűségével és ezen alapon nyugvó áldásos tevékenységével megvalósíthassa azt, a mire törekszik, hogy a magyar élő, eleven hitben megerősödvé kivívja azt, hogy e haza a nemzeté, és a keresztény magyaré legyen. Ha Tocqueville egykor azt mondta: hogy a jövő kor küzdelmeiben és harcaiban azon nemzet erősebb volt a hite: akkor tegyük, mi kath. kór tagjai ünnepélyes fogadást arra: hogy a magyar nemzetnek vesztetnie nem szabad.

Ajánlom magukat szíves hajlamaikba.

Zúgó élnzés és taps kelt a pompás beszéd nyomában, jelezvén, hogy Mayer Károly eszméi a szívek mélyében keltettek visszhangot.

Dr. Szabady József indítványára az alapszabályok módosítására kiküldettek: dr. Saára Gyula, dr. Szabady József, dr. Klauz György, Károly János, dr. Say Viktor, Dömötör Zoltán, Kovács Alajos, dr. Csöppenszky Mihály, Krécsy Miklós, ifj. Almássy János, Medgyessy József, Dorniss István s a fiókkörök tagjai közül kiküldendő egy-egy tag.

Közel 1 óra volt már, mikor Zichy János gróf elnöki zárszavának elmondásába kezdett. Megköszönte a tagoknak, hogy oly imponáns számban jelentek meg. A Kór halálját fejezte ki dr. Városhy Gyula megyéspüspöknek, hogy a közgyűlés fényét megjelenésével emelte. Azon egy év klatt — ugymond — mióta a püspök elfoglalta magas hivatalát, meghódította a szíveket. Nem csupán egyházi előjárónak, hanem minden nemes ügy igaz barátjának s jó atyáknak tanultuk ismerni. Kéri az Istent, hogy azt a fátylát, melyet nagynevű elődjének kihűlt kezéből átvett, minél tovább lobogtassa előttünk, hogy a jó és nemes útján mindig követhessük.

Dr. Városhy Gyula megyés püspök válaszólvá kifejti, hogy mint főpásztor nagy vigasztalására szolgál, hogy a katolikus eszméknek annyi lelkes és önzetlen bajnokát látja maga körül. Nagy segítséget lát az ő működésükben, mert ma a püspöknek segítségére, világi apostolokra van szüksége, a kik az egyház elveit künn az életben, a családban és a társadalomban egyaránt otthonossá, kedvessé teszik. Isten bőséges áldását esdi le a jelenvoltagekra.

A közgyűlés a püspök és az elnökök életével zárult be.

Tisztelettel kérjük mindazokat, a kik az előfizetési díjakat mindeddig nem küldötték be, hogy azt minél előbb teljesíteni kegyeskedjenek, nehogy a lap küldésében akadályozva legyünk.

A kiadóhivatal.

UJDONSÁGOK.

— A zsámbéki új plebános. A mint értesültünk a pénzügyminiszterium kegyurasága alatt levő zsámbéki plebániára Krizsán János cím. kanonok, pázmándi esp. plebános praeventáltatott. Üdvözlünk őt új hivatalában.

— Vármegyei közgyűlés. Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága ma d. e. 10 órakor rendes közgyűlést tartott. Fiáth Pál báró főispán közgyűlési megnyitójában üdvözlöi a bizottsági tagokat, majd bejelenti, hogy ifj. Havranek József jogszigorítót tb. aljegyzővé kinevezte. Nevezett a hivatali esküt letette. Ezután Húszár Ágoston alispán terjeszti be a közigazgatás múlt évi menetéről szóló jelentését. Mint nagyfajtonosságú dolgot megemlíti, hogy a vármegyei pénztári kezelés és számvétség újévkor az állam kezelésébe ment át. Az átadás és átvétel szabályszerűen eszközöltetett s ennek folyamán konstataulta a bizottság, hogy a pénztár és számvétség oly példás rendben és pontosan kezeltetett, hogy az ott működött tisztviselők a közönség elismerését kiérdemelték. Nem ugyan az általános jelentés kapcsán, mégis ezzel összefüggőleg szóbeli előterjesztést tesz Húszár alispán. Köztudomású dolog, hogy megbízhatóság és szakértelem teremtette meg az államosítást. Örömmel jegyzi meg, hogy a pénztárátadás alkalmával a pénztári és számvétség tisztviselői elismerést nyertek a szigorú pontosságért s épen ezért indítványozza, hogy az átadásnál jelen volt két biz. tagnak (Vértessy József és Molnár Béla), úgyszintén a tisztikarnak a törvényhatóság elismerését nyilvánítsa.

Ugyanitt jelenti az alispán, hogy az új ügyviteli szabályzat január 1-én életbe lépett. Két főcélja van ennek: az egyöntetűség és az egyszerűsítés. Az elsőt tekintve még bírálatot mondani nem lehet, a mi pedig az egyszerűsítést illeti, már most nyilvánvaló, hogy a célnak legkevésbé sem felel meg annyira, hogy személyszaporítás szükségese áll be már a közel jövőben.

Gyapay Pál nem hagyja szó nélkül az alispáni jelentést. A mi közigazgatásunk sem az állami, sem a közigazgatási és magán élet követyeményeinek nem felel meg. Már a májusi közgyűlésen kérte az alispánt, hogy tegye meg a lépéseket a bicskei állatorvosi állás rendszeresítés tárgyában. Nem történt intézkedés. Ugyanakkor kérte a vármegyei szabályrendeletek összegyűjtését és kinyomatását. Ez sem történt meg. Most a közigazgatás egyszerűsítését nem hagyhatja szó nélkül, a tisztviselők számát, fizetését folyton emelték, mégis csak nagy nehezen döcögött a közigazgatás szekere. Most meg egyszerűsítettek s ezzel főleg a községi jegyzőket terheltek túl. Már most is kétségtelen, hogy a mi kodifikátoraink lehetnek nagyon nagy tudósok, bölcspolitikusok, csak a gyakorlati közigazgatás emberei nem tudnak lenni. Arra a szekérre raktak ismét terhet, a melyre már semmi sem fér. A jegyzők munkáját szaporították, de újabb munkaerőt nem gondoskodtak. A községek már újabb terhet nem képesek elviselni, épen ezért indítványozza, hogy írjon fel a törvényhatóság a kormányhoz s kérje a jegyzőségekhez egy állami fizetéssel dotált segédjegyző rendszeresítését, a ki az adóügyeket önállóan kezeli.

Húszár alispán válaszul a felszólalásra. A bicskei állatorvosi állás rendszeresítésére vonatkozólag a ajánlja, hogy a gazdaközönség tömeges aláírással ellátott kérvény útján kérelmezze. A szabályrendeletek kinyomatása nemcsak hogy költséges, de időszerte is, a mennyiben most az új ügyviteli szabályzat folytán sok szabályrendelet hatályon kívül helyeztetik, de egyébként általános szabályrendelet készítése van kihatásban. Az indítvány felterjesztését korainak tartja. Néhány hónapig meg kell próbálni a új rendet, mert csak akkor látjuk, hogy mely intézkedések keresztülvihetetlenek. Az alispán válasza tudomásul vétetett.

Még egy tárgy volt, a mely vitát provokált. Szatmár vármegye és Arad város törvényhatóság az ujonc-jutalék felemelésére irányuló törvényjavaslat ellen a képviselőházhoz intézett feliratát pártolással végett megküldi. Gyapay Pál elismerőleg nyilatkozik. Zichy Jenő gróf. legutóbbi

fontos politikai szerepléséről, mert a katonai javaslatok ellen, sikra szállt, őszintén üdvözlöi. A mai közös hadsereg ugyanis élő tiltakozás nemzeti függetlenségünk ellen. Ver- és pénzáldozatot hozunk — úgy mond — és viszonzásul meggyalázzák zászlónkat, mellőzik nyelvünket s figyelmen kívül hagyják nemzeti ideánkat. A meddig a hadsereg a fekete-sárga zászlóra esküszik, német kommandóra hallgat és a Götterhalte mellett ünnepel, addig sem katonát, sem pénzt nem adna. Indítványozza tehát, hogy Szatmár megye és Arad város felirata szellemében írjon fel a képviselőházhoz Fejérvármegye is.

Fiáth Pál báró főispán kijelenti, hogy a szólásszabadságnak nagy barátja is örül, sőt szükségesnek tartja, hogy egy-egy törvényhatóság szava nyomjon a latba. Most ezt nem érjük el. A törvényjavaslat már a különféle előkészítő bizottságokon átszűrődve került a Ház elé. Valahányszor a véderől van szó, mindig fennállásunk alapjának biztosítását látja. Az áldozat sem nagy, mert az ujonc-jutalék javasolt emelése a póttartalékosok sorából eszközöltetnék. Hogy pedig a honvédség létszáma emeltesse, ezt honszerelmünk diktálja. Kénytelen megjegyezni, hogy a közös hadsereg nem gyálázta meg a magyar zászlót, Gyapay Pál biz. tagnak ezen kijelentése tehát alig lehet megfontolt, jól átgondolt. Indítványozza, hogy a két törvényhatóság kát átirata pártolással vétsék tudomásul.

Horváth Gyula orsz. képviselő előrebocsátja, hogy ő politikáival itt nem foglalkozik, amde annyi áldozatot hozott a hadsereg érdekében a magyar s annyi rekompenzációt ígért és nem adtak, hogy a törvényhatóságok megnyilatkozását az újabb áldozatok ellen helyesli s Gyapay indítványa mellett foglalt állást. Szavazásra kerül, a dolog, a tisztviselőkből alkotott többség az állandó választmány indítványa mellett foglalt állást.

Figyelemre méltó még dr. Pajzs Gyula indítványa. Az elmebajosok elhagyatottságával foglalkozik. Érdekes az előhalottak szomorú statisztikája. Az országban 34.800 elmebeteg van s csak 2000 elmebeteg elhelyezésre van hely, 2600 pedig kórházakban sanylik. Ennek a szánására indítványozza, hogy a törvényhatóság felrathat kérje a kormányt az elmebajosok ügyének felkarolására, a törvényhatóságokat pedig a mozgalom pártolására.

A tárgyszorvataba felvett egyéb, nagyrészt községi ügyek vita nélkül nyertek elintézés s a közgyűlés 12 órakor véget ért.

— A honvédség köréből. Hets Pál honvédhadnagy Székesfehérvárról Veszprémbe, Tóth Elemér hadnagy pedig Veszprémből városunkba helyeztetett át.

— A Moóri Kath. Kőr január 20-án tartotta rendes évi közgyűlést. A tartalmas elnöki megnyitót beszédet Krieger Sándor h. elnök tartotta. Ezután a titkári, pénztári és a könyvtárost jelentések következtek, melyekből kitűnik, hogy az elmúlt évben a körben egy közgyűlés, 10 vál. ülés, 3 ünnepély s több felolvasással egybekötött estély tartott. Továbbá meglátogatta a Kört annak új védnöke, Városhy Gyula dr. megyés püspök is. Jelenleg van a körnek 4 alapító, 9 pártoló, 198 rendes tagja, vagyona 1291 k., könyvtára pedig közel 300 kötetből áll. A jelentések tudomásul vétele után a tisztújítás következett. Elnök lett Krieger Sándor, ügyvivő-alelnök: P. Schweighardt Veremund, titkár: Németh Sándor, igazgató-gondnok: Szellus János, könyvtáros: P. Lencse Ágoston. Választmányi tagok: P. Haszák Kázmér, P. Ponty Fülöp, Bittner József, Hóbausz Bezsó, Dippolt Alajos, Hórák Jakab, Gaszner József, Forstner Ferenc, Frey József, Flatschker György, Kudelka Ferenc, Lajos Lajos, Mergl Ferenc, Pisch József, Steyer Márton, Steyer János, Ruff György, Schindele József és Abele Ferenc. Póttagok: Erdélyi Sándor és Kutér József.

— Kinevezés. Ifj. Havranek József végzett joghallgatót Fiáth Pál báró főispán a vármegye törvényhatóságához tb. aljegyzővé nevezte ki.

— Iparhatósági megbízottak. A mi iparosaink folyton jajaiknak, mert az érdekeiket senki sem védi. Hogy ők maguk is mely keveset törődnek a saját érdekeikkel, igazolja az a körülmény, hogy az iparhatósági megbízottak választásával egyáltalán nem törődnek. Az idén is kény-

telen volt Reé főkapitány élni a kinevezési joggal A helybeli főszozabiró, mint iparhatóság mellé kinevezettek: Schubert Emil, Laufenauer Ferenc. Pollák Gáspár, Sommer Mór, ifj. Tógi Gyula-Otner Mór, Pisky László, ifj. Singer József, Krieger János, Singer Ignác kereskedők: Nikolszburger Sándor szobafestő, Knežits Imre bádógos, Lencsés János kefékötő, Devecseri Lajos kötélygyártó, Veihinger Edőn asztalos, Weizenfeld János kádár, Nyitrai Ferenc csizmadia, Németh Sándor cipész, Ditrich Ede kalapos, Schai János szabó iparosok. A rendőrkapitányság, mint f. i. iparhatóság mellé a következők nevezettek ki: Kovács Károly, Deutsch Károly, Langraf Lajos, Csikós Béla, Taubler Béla, Schlamadinger Alajos, Löwi Jakab, Waimár Ferenc, Pető Miksa, Deutsch Dávid kereskedők. Fekete Antal lakatos, Gerlics József mészoló, Hollósi Ferenc fodrász, Szép Károly kosárfonó, Körösi Gyula asztalos, Sztupa János kártyos, Deák János csizmadia, Csizmás Elek cipész, Schwalm Viktor szabó, Percz Ferenc esztergályos iparosok.

— Katonazene. Holnap, azaz f. hó 4-én este az Elite-kávéházban ismét hangversenyt tart a honvédszenekar. A közönség támogatását kéri, Kácsi Samu kávéház tulajdonos.

— Farsang. A tiszti táncestély kitűnően sikerült. Jelenvoltak: Báró Jenőné, Balogh Istvánné, Dedinszky Károlyné, Dobrin Istvánné (Budapest), Emmerth Henrikné, özv. Fleischer Jánosné, Fortvingler Ferencné, Gabrielli Károlyné, kis-dómötőri Gaudernak Józsefné, Gebhardt Bódogné, Gaupmann Emilné, Hunka Richardné, Kalneckert Mártonné, Kovács Károlyné, Matekovits Lajosné, Makay Béláné, Molnár Béláné, Molnár Józsefné, báró Meerveit N.-né, Nagy Pálné, Plossek Ferencné, Pollaschek Albiné, Pollet Ágostonné, Rupprecht Károlyné, Sárkány Ferencné, Tóth Béláné, Tantossy Ferencné, özv. Udvardy Jánosné, Uleniecki N.-né, Vértessy Józsefné stb. — továbbá: Sárkány Mariska, Tóth Diana, Gabrielli Ilonka (Lepsény), Vértessy Matild, Emmert Mariska, Plossek Margit, Fleischer Antónia, Udvardy Salome, Pollaschek Annuska, Pellet Gizella, Grundböck Gizella, Fortvingler Erzsike, Szántó Erzsike, Kalneckert Ilona, Gebhardt Irma, Dedinszky Olga és Afra, Tantossy Ilona és Mariska, Kovács Erzsike és Ilona, Gaupmann Emilia, Balogh Jolán stb.

Kedélyes mulatság. Kovács Imre Apáca-utcai jóhirű vendéglőjében szombaton családias jellegű táncmulatság volt, mely minden tekintetben remekül sikerült. A kitűnő étel és italok, meg a jó hangulat reggelig tartották együtt a vendégeket.

A Horváth Mihály vendéglőjében levő körhelyiségben a Palotakülvárosi olvasókörnek febr. 1-én saját könyvtára javára rendezett táncmulatsága remekül sikerült. A mulatság tiszta jövedelme 77 kor. 32 fillér. Felülírtak szívesek voltak: Balogh Ferenc 1 kor., Ditrich Ede 60 fill., Grosz Bernáth 5 kor., Hortolányi János 1 kor., Kaufman Simon 1 kor. 20 fill., Konrad Kálmán 1 kor., Kovács Ferenc 2 kor., Laczkovics Miklós 60 fill., Laufenauer Ferenc 1 kor., Lipp Ágoston 2 kor., Mayer Lajos 1 kor., N. N., N. N., N. N., 1—1 kor. N. N. 70 fill., Paál Elek 1 kor., Teller Ferencné 60 fillér, Valentin József 40 fill., Vida Pál 1 kor. Összesen 23 kor. 10 fillér, a mely felülírtésekért ez uton is köszönetet mond a rendezőség. A résztvevő hölgyek névsorát alább közöljük: Asszonyok: Berveiler Jánosné, Bory Józsefné, Csikász Józsefné, Ditrich Edéné, Draskóczy Kálmáné, Özv. Draskóczy Sándorné, Fazekas Lajosné, Fűry Józsefné, Hary Lajosné, Heszi Ágostonné, Holly Istvánné, Hortolányi Jánosné, Kerbler Mátysné, Kirnbauer Jánosné, Kovács Ferencné, Krammer Antalné, Laczkovics Miklósné, Lánckzy Istvánné, Lipp Rezsóné, Lukács Tivadarné, Mayer Lajosné, Paál Elekné, Pála Györgyné, Prajda Józsefné, Schwalm Viktorné, Tamási Sándorné, Teller N.-né, Vagner Edéné. Leányok: Bogár Juliska, Bory Aranka, Csorna Irma, Csikász Etelka, Draskóczy Irénke, Dröschler Mariska, Fűry Aranka, Gyurisk Irén, Hary Ágnes és Teruska, Heszi Anna és Juliska, Hortolányi Ilona, Kerbler Aranka, Kirnbauer Erzsike, Krammer Antonia és Lujza, Lánckzy Mariska és Erzsike, Lipp Etelka, Lukács Teruska, Mayer Vilma, Pála Etel, Prajda Gizella, Teller nővérek, Tornosy Ilona és Juliska.

— **Névváltoztatás.** Klein Mór felcsuthi illetőségű, budapesti lakos, szolgáltató mérnök, vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „Kutasi”-ra változtatta.

— **Köz- és állategészségügy.** Csurgón a toroklob járványos uralkodása megszűnt, az iskolák hatósági uton kinyitattak. — Sár-Egres községben a lépfene lépett fel járványserű jelleggel.

— **Új önképzőkör.** A „Rácalmási iparos ifjúsági önképzőkör” alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Köszönetnyilvánítás.** T. Tóth János helybeli lakos az „Ev. ref. dalkör” könyvtárát 32 kötet iródművel becses bíró művel — 40 k. értékben — gazdagította. Az adományért köszönetet mond *Salomon* Károly karmester.

— **A nyulak öröme.** Február 1-én a nyulak legnagyobb öröme véget ért a vadászszabadság. Szegre kerülnek a gyilkos szerszámok, melyek annyi tapsifülesnek dörgötték el a halálos ítéletet. De ideje is már a nyugalomnak, mert a barátságosabb februári napsugár a gyáva nyulszívekben is felébresztik az idilliikus hajlandóságot, a nyújaskodó sárkát pedig minék zavarná meg a fegyvernek durva dörmése.

— **Pótvásár.** A cecei pótvásár febr. 9-én fog megtartani.

— **Büntügyi főtárgyalások.** A székesfehérvári kir. törvényszéknél 1903. évi február hóban a büntügyi főtárgyalások a következő sorrendben tartatnak meg: 21-én: Fényes László és társa 2 red. párvialad vétsége, Nyulas József 1 tsa. lopás büntette, Kömives Pál lopás büntette. 24-én: Zsapka Sándorné közokirathamítás, Pantovics Miklós és 2 társa lopás büntette. 25-én: Horváth János e. n. k. k. büntette, Tóth Béni és 4 társa lopás és zsarolás büntette, Szecsődi Ferenc és 1 társa hatóság elleni erőszak büntette. 28-án: Mátyásik Andrásné és 1 társa kettős házasság büntette, Szentmihályi József lopás büntette, Pádl János súlyos testi sértés vétsége, Szabó Pál súlyos testi sértés büntette.

SZÍNHÁZ.

Szombat, jan. 31.

Sötét kamara. Énekes és táncos operett. Irták: Deherse és és Froyez (noch nie da gewesen!), nagygyőr színre alkalmazta: Heltni Jenő.

Ime a második kaszadaráb. Ne ijedj meg, nyájias olvasó, nem azért ám, mert tán valami remekmű, hanem igenis azért, mert nem az! Nem azért ám, mert tán valami rendkívül szellemes a szövevénye, hanem igenis azért, mert nem az. Események vannak a darabban, de tartalom nincs; vicc is van benn elég, csak az eszrit tűntet a távollétével. De azért kedves bolondság, amit még sokszor megnézünk, mert ki akarjuk firkészni, mi címen kapta a címét, és mit tartalmaz a tartalma.

A bemutató előadás kitűnően sikerült, mert a darab nem volt még jól összepróbálva és az apróbb és nagyobb tévedések olyan kedvesek voltak, mintha csakugyan a darabhoz tartoznának. Aztán meg a Nagy Mariska tánca, no az remek látvány volt. Akkorárat szökött, mint egy gummitapda és oly könnyű volt, mint hópehely a fűtött szobában. A tánca pedig olyan volt, mint Szalóky Irén és Fedák Zsazsa közt egy művészi pauza. Tévedés az, mintha mozgás közben erősen vonzódt volna a föld középpontja felé; ez csak úgy látszott. Tévedés az mintha a táncot lélekzetvétel céljából abbahagyta volna, ez csak művészi cselvetés volt. Kegyetlen jóakarattal kívánjuk a kisasszonynak, hogy legalább két héten keresztül délelőtti próbákon és este az előadásokon kelljen czekek a Salome-gyakorlatokat végeznie, mert ez kitűnő kúra ám, aztán meg ki tudja, hátha van hozzá tehetsége?

Ebből az alkalomból említjük meg, hogy a táncok általában sikerültek, melyeket — a Harkányfén kívül, aki Pesten járt a táncát betanulni — Déri Tivadar tanított be dicsérendő ügyességgel, amit különben az eredmény méltányol legjobban.

A darabban levő énekszámokat a hölgyek

többnyire jobbakkal cserélték ki elég helyesen. Az *Orléáni* kuplé, mely a *Szerencsecsillagban*, majd a *Nitiss*-ben gyönyörködtette a közönséget, eljött Fehérvárra is, belebújt most a *Sötét kamara*-ba, hogy a Margó művészi előadásában benünket is elragadjon. Mareó Zelma szépen szerezte be betétei közül kiemeljük még D' Amant Leónek *Kis házmesterné* című művét, mely szépen dicséri a különben is ismert nevű zeneszerzőnek kiváló tehetségét.

Harkányi (Manuella), a kinek hangja ezen estére örömdetesén kitisztult, ügyesen táncolt. A közönség, mintha megnesztele volna, hogy ma tisztán fog énekelni, hatalmas tappal fogadta őt első megjelenése alkalmával; a többi tapost aztán már meg is érdemelte. *Szalóki* nem neki való szerepet kapott (Pontailac), de azért kihozott belőle valamit. *Bónis* Margit (Delphine) ennivalóan csinos szobacica volt, de úgy játszott, mint mikor egy született görkisasszony adja valami műkedvelő előadásban ezt a szerepet; szóval: kissé *méltóságos* szobakönyv volt, reméljük, legközelebb feledtetni velünk e kis kifogást. *Kovács* jó volt az ügyvéd élettelen szerepében, de messze felülmúlta valamennyit a játék tökéletességében *Margó* Zelma (Simone), a ki elbájozóan grációzus volt fekete kimenőjében. Figyelmetenség volna említés nélkül hagyni a darab clou-ját, a *Szabóné* Jölköm táncát, a melylyel halálra kacagattatta a közönséget. *Molnár* Bella mellett megdicsérrjük *Gelléri* Gizit, ez a csinos kis lány addig-addig illegeti magát a színpadon, a mig egyszer csak egy favorit énekes-táncosnő ugrik ki belőle.

Szól.

A Székesfehérvári Kereskedelmi Bank

Rendes Évi Közgyűlését

f. évi február hó 22-én d. e. 9 1/2 órákor

* * saját üzlethelyiségében * *
tartja meg,
melyre a társaság részvényesei tisztelettel meghívattak.)

A közgyűlés tárgyai:

1. Az 1902. évi zárószámadásnak előterjesztése, az igazgató-tanács és a felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az osztalék meghatározása és a felmentvény megadása.
3. Az igazgató-tanácsi és a felügyelő-bizottsági tag választása.

Székesfehérvár, 1903. január 20-án.

Ifj. Zichy János gr.,
elnök.

* Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni szeretnének, tartoznak az alapszabályok 51. §-a értelmében a közgyűlést megelőző legalább 3 nappal saját nevükre szóló részvényeiket az intézet pénztárána alá vételi-jegy kiszolgáltatása mellett letenni.

Magán árverési hirdetmény.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy a megyés Püspök ur ömeltóságának folyó évi január hó 12-én 2116/1902. szám alatt kelt engedélye alapján néhai özv. Peresztégi Nagy Györgyné szül. Rajos Erzsébet által alapítványul tett és a felsővárosi plebánia tulajdonát képező, a Rácutca alatti dűlőben fekvő szántó és rét magán árverésre bocsájtatik a következő feltételek mellett:

1) Az eladandó ingatlan a székesfehérvári 305 számú betétben A IV. 1—7 sor 10739—10745. hszámok alatt van bevezetve és tükvileg kitüntetett G132 □ ölet tesz ki.

2) Kikiáltási ár 6000 korona és az árve-

rezni szándékozók tartoznak bánatpénzül 600 koronát készpénzben alulírott kezéhez letenni, mely összeg a vételárba beszámíthatni fog. Az árverési vevő tartozik a vételárat az egyházbizottsági jóváhagyás közlésétől számított 14 nap alatt készpénzben alulírottól lefizetni és annak megtörténtével fog a tulajdonjog átiratására alkalmas szerződés az árverési vevő költségén kiállítani és felsőbb jóváhagyás alá terjesztetni. Ha árverési vevő a vételár fizetési költségeinek eleget nem tesz, ezen esetben a bánatpénzt az árverési vevő elveszíti.

3) A jogügyleti illeték megfizetése a vevőt terheli.

4) A magán árverés 1903. évi február hó 8-án d. e. 11 órákor Székesfehérvárott a város-ház nagytermében fog megtartatni, hol az árverezni szándékozók személyesen vagy igazolt meghatalmazottjuk által megjelenni tartoznak.

5) Az árverési vevő a megvett ingatlan tényleges birtokába a vételár lefizetésekor lép és az adó: 1903. január 1-től fizeti.

6) Az ingatlanra az elhunyt alapítványozó javára bekebelezett holtiglani haszonélvezeti jogalmi jog az elhalálozástól számított 3 év elteltével fog tükvileg töröltetni.

7) Az egyházmegyei hatóság fentartotta magának azon jogot, hogy a fenti magán árverés utján adandó vételi ígéretet jóváhagyja, vagy a jóváhagyást indokolás nélkül megtagadja és így az adásvevési jogügylet csak az egyházmegyei hatóság jóváhagyása által válik jogerővé.

8) További felvilágosítások alulírott ügyvédi-irodájában nyerhetők.

Kelt Székesfehérvárott, 1903. évi január 29.

Dr. Szabady József,

egyházmegyei ügyész,
székesfehérvári lakos.

Ház eladás.

Sarló-utca 39. sz. alatt VIG JANOSNÉ s gyermekei tulajdonát képező ház szabad kézzel eladó. — Feltételekről Dr. Saára Gyula ügyvéd (Kossuth-utca 8. szám a.) ad bővebb felvilágosítást.

Coaksz!

Alulírott légszeszgyári igazgatóság a legjobb minőségű sziléziai darab kőszénből előállított

Coakszának

métermázsáját 4 koronáért a légszeszgyárban ajánlja.

Utárvány ugy a székesfehérvári kereskedelmi bankban, valamint a „Magyar király” szállodával szemben levő Pollak Gusztáv és Társa helybeli cégnél és a légszeszgyárban váltható.

Székesfehérvári
légszeszvilágítási társalat
igazgatója:

MRÁZ V